

Yhteiskuntapolitiikka

1.9.2026

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Kirjallinen kuulemispyyntö 10.8.2026

HE 113/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

SAK kiittää lausuntopyynnöstä, joka koskee kotitalousvähennyksen, liikunta- ja kulttuuriedun sekä matkakuluvähennyksen muutoksia. Vaikka SAK pitää esitettyjä tavoitteita tärkeinä, esitetyt muutokset tukevat niitä hyvin rajallisesti. Yhteenvedo lausuntomme päähuomioista:

- Esityksellä kotitalousvähennyksen muutokset eivät ole perusteltuja, liikunta- ja kulttuuriedun muutoksiin suhtaudumme neutraalisti, ja matkakuluvähennyksen vahvistamista pidämme hyvänä.
- Kotitalousvähennyksellä on tutkimustiedon valossa hyvin pieni vaikutus työllisyyteen tai harmaaseen talouteen, mutta se heikentää vuosittain tuloverokarttumaa useilla sadoilla miljoonilla.
- Takautuva voimaantulo ei ole perusteltua, koska se ei vaikuta taloudelliseen toimintaan tai ihmisten käyttäytymiseen – kyse on lähinnä ylimääräisestä veronkevennyksestä suurituloisille.
- Rakennusalan tukemisessa muut kehysriihen päätökset ovat tehokkaampia, mutta lisäksi esitetyt verotuottojen menetykset voisi käyttää alan tukemiseksi järkevämällä tavalla.
- Esitykset ovat ristiriidassa hyvän verojärjestelmän periaatteiden kanssa, koska ne monimutkaistavat järjestelmää, supistavat veropohjia ja lisäksi hallitus on tehnyt edestakaisia muutoksia kotitalousvähennykseen ja matkakuluvähennykseen.
- Moni esitysten ongelmista kulminoituu siihen, että esitykset tulisivat voimaan takautuvasti vuodelle 2026. Esitykset olisivat perusteltua siirtää vuoden 2027 alusta voimaantuleviksi.

Tutkimusnäyttö ja muutosten ajoitus eivät tue tavoitteita

SAK painottaa, että kotimaisen tutkimustiedon valossa kotitalousvähennyksellä on hyvin maltillinen vaikutus työllisyyteen tai harmaaseen talouteen. Tämä havainto ei tue käsitystä, että rakennusala – ja muita toimialoja joiden palveluihin kotitalousvähennyistä voi käyttää – olisi tehokasta tukea juuri kotitalousvähennyksen avulla.

SAK on pitänyt esimerkiksi kehysriihessä päätettyä energiaremonttien ja saneerauksien n. 110 miljoonan euron tukea parempana. Samaten ASP-järjestelmää koskevat muutokset ovat perusteltuja. Käsillä olevan esityksen sijasta SAK katsoo, että esitykseen liittyviä verotuottojen menetystä vastaava summa olisi hyödyllisempi käyttää esimerkiksi erityisryhmien uudisrakentamisen ja korjausten tukemiseen ARA-korkotukea kasvattamalla. Erityisryhmien asumisen edistämiseksi on

Yhteiskuntapolitiikka

tarvetta myös poliittisten päätösten seurauksena (mm. opiskelijoiden siirto pois yleisen asumistuen piiristä lisää opiskelija-asuntojen tarvetta).

Lisäksi SAK toteaa, että esitettyjen muutosten ajoitusta on vaikea pitää tavoitteeseen nähden perusteltuina. Esitykset ovat määräaikaista ja niistä on arvioitu n. 200 miljoonan euron verotuottojen lasku vuosina 2026–2028. Tästä kustannuksesta yli puolet kohdistuu vuoteen 2026. SAK pitää esitystä tehottomana, koska verotuesta valtaosa kohdistuu jo tehtyihin ostopäätöksiin, jolloin käyttäytymisvaikutuksia ei synny.

Verotuki ei siis merkittävältä osin edes voi tuottaa tukea rakennusallalle, vaan tuki kohdentuu kotitalousvähennyistä käyttäneille kansalaisille. Koska kyseinen vähennys kohdistuu tuloveroon, pienituloisimmat eivät käytännössä pysty käyttämään tukea lainkaan. Ylipäätään vähennyksen käytöstä tiedetään, että suurituloisimmat 2–3 desiliä väestöstä käyttävät kotitalousvähennyksistä ylivoimaisen enemmistön.

Esitykset jäävät siis todennäköisesti tavoitteisiin nähden tehottomiksi. Kyse on pikemminkin takautuvasti myönnettävästä veronkevennyksestä suurituloisille.

Esitykset ovat hyvän verojärjestelmän periaatteiden kanssa ristiriidassa

Hyvään verojärjestelmään liitetään useita erilaisia ominaisuuksia. Tällaisiin piirteisiin kuuluvat myös verotuksen laajapohjaisuus, järjestelmän yksinkertaisuus sekä päätösten johdonmukaisuus ja ennakoitavuus.

Erityisesti kotitalousvähennykseen sekä liikunta- ja kulttuurietuun liittyy se ongelma, että ne ovat veropohjaa supistavia poikkeuksia. Lisäksi molemmat ovat osaltaan verojärjestelmää monimutkaistavia. Ei ole myöskään selvää, missä määrin verotuksen kautta on perusteltua ohjata kansalaisten kulutusvalintoja, kun kyse ei ole haittaverosta. Kulttuuri- ja liikuntaedun osalta on kuitenkin syytä todeta, että soveltamisalaa laajennettiin varsin maltillisesti, mikä on mielestämme perusteltua: veroetu tulee kohdentaa siihen tarkoitukseen, johon se on luotu.

Matkakuluvähennykseen SAK suhtautuu esityksen osista suopeimmin. Suomessa on pitkät etäisyydet ja oman auton käyttö työmatkoilla on monille ainoa vaihtoehto. Lisäksi verovähennys kohdistuu autoilun eri muotojen sisällä työmatkailuun, jota pidämme korostuneen tärkeänä. Hallituksen liikenteen verotusta koskeva linja on tähän asti ollut päinvastainen: yleisiä autoilun kustannuksia on kevennetty mm. polttoaineverotusta keventämällä, mutta välttämättömimmän autoilun eli työmatkojen hintaa nostettiin aikaisemmin heikentämällä työmatkavähennystä.

Yhteiskuntapolitiikka

Työmatkavähennyksen vahvistaminen omavastuuosuutta laskemalla on SAK:n mielestä perusteltu muutos, mutta olennaista olisi uudistaa liikenteen verotusta kokonaisuudessaan. Tavoitteeksi tulisi mielestämme vähintään asettaa verotuottojen supistumisen pysäyttäminen, mutta mieluiten verotuottojen kasvattaminen. Tässä kokonaisuudessa työmatkavähennys on tärkeä työkalu tulonjakovaikutusten huomioimiseksi.

Kuten edellä on jo viitattu, hallitus on tehnyt kotitalousvähennyksen ja työmatkavähennyksen suhteen epäjohtonmukaisia päätöksiä. Aikaisemmin näitä vähennyksiä on heikennetty, mutta nyt niitä korotetaan. Tällainen veropolitiikka on epäjohtonmukaista ja vaikeasti ennakoitavaa. Tässä tapauksessa ennakoitavuutta heikentää myös se, että takautuvan lain voimaantulosta ei ole tietoa. Esityksen mukaan kuluva vuoden 2026 ennakkoerotus käyttäytyy eri tavoin riippuen siitä, astuuko laki voimaan ennen vai jälkeen marraskuun alun. Myös esitysten hallinnolliset kustannukset riippuvat tästä ajoituksesta.

Koska esityksiin liittyy erityisesti vuoden 2026 osalta kuvattua tehottomuutta, ja koska lain voimaantulon ajoitukseen liittyy useita eri ongelmia, SAK katsoo järkevämmäksi, että esitykset tulisivat voimaan vasta vuoden 2027 alusta.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Tatu Knuutila
ekonomisti
tatu.knuutila@sak.fi